UP Inštitut Andrej Marušič
UP Istituto Andrej Marušič
UP Andrej Marušič Institute

Muzejski trg 2 • SI-6000 Koper
+386 (0)5 611 75 91
info@iam.upr.si • www.iam.upr.si

Sprejeto na 3. redni seji Znanstvenega sveta UP IAM dne 16. 11. 2026

Nova vizija UP IAM

UP IAM je mednarodno prepoznaven raziskovalni inštitut, ki s svojimi aktivnostmi pomembno prispeva k dobrobiti družbe na vseh ravneh. To dosega s povezovanjem vrhunskih temeljnih in aplikativnih raziskav na področjih matematike, informacijskih znanosti in tehnologij, psihologije, suicidologije, zdravja ter obnovljivih materialov in zdravega grajenega okolja.

Z znanstveno odličnostjo, interdisciplinarnim sodelovanjem, odprto znanostjo, inovacijami, strokovnim delovanjem in močnim mednarodnim povezovanjem UP IAM strmi k razvoju posameznih znanstvenih področij in podpira sodelovanje tam, kjer to odpira nova raziskovalna vprašanja ter prispeva k reševanju znanstvenih in družbenih izzivov, ki vodijo do blaginje družbe.

Novo poslanstvo UP IAM

Poslanstvo UP IAM je ustvarjati vrhunsko, mednarodno primerljivo in družbeno relevantno znanje s temeljnimi in aplikativnimi raziskavami na področjih matematike, informacijskih znanosti in tehnologij, psihologije, suicidologije, zdravja in človekovega blagostanja, obnovljivih in naprednih materialov, zdravega grajenega okolja ter z njimi povezanih tehnoloških in digitalnih rešitev. UP IAM zagotavlja prostor za samostojen razvoj posameznih disciplin ter spodbuja njihovo interdisciplinarno povezovanje in nastajanje novih raziskovalnih smeri na njihovih presečiščih.

Svoje poslanstvo uresničuje z:

- doseganjem znanstvene odličnosti, raziskovalne integritete in odprte znanosti ter z odgovorno uporabo novih tehnologij;
- podporo samostojnim temeljnim in teoretičnim raziskavam ter raziskovalni avtonomiji;
- vključevanjem v vodilne mednarodne raziskovalne mreže, konzorcije in projekte;
- podporo prenosu znanja in inovacij v gospodarstvo, javni sektor, nevladne organizacije in širšo družbo na področjih, kjer raziskovalni rezultati omogočajo tak prenos;
- prenosom novih znanj v pedagoški proces na UP FAMNIT na relevantnih področjih ter vseživljenjskega učenja preko sodelovanja z NEBAP HUB in širše;
- prispevanjem k reševanju pomembnih družbenih izzivov, zlasti na področjih telesnega in duševnega zdravja ter psihološkega blagostanja, digitalne družbe, trajnostne rabe virov ter zdravega in trajnostnega grajenega okolja;
- zagotavljanjem vrhunske visokotehnološke raziskovalne opreme in infrastrukture za znanstvene preboje;
- ustvarjanjem vključujočega, mednarodnega in spodbudnega okolja za razvoj mladih in uveljavljenih raziskovalcev.

UP IAM v tesnem sodelovanju z UP FAMNIT povezuje raziskovalno odličnost z izobraževanjem in razvojem novih generacij raziskovalcev ter tako prispeva k razvoju Univerze na Primorskem, Slovenije in mednarodnega znanstvenega prostora.

Strateške usmeritve UP IAM

S strateškimi usmeritvami UP IAM naslavlja cilje Strategije Univerze na Primorskem in jih uresničuje v skladu s svojim raziskovalnim poslanstvom ter posebnostmi posameznih znanstvenih področij.

1. Znanstvena odličnost in raziskovalna ambicioznost

UP IAM bo sistematično krepil kakovost, prebojnost in mednarodno konkurenčnost raziskovalnega dela ter ustvarjal pogoje za dolgoročno znanstveno odličnost na vseh svojih področjih. Pri tem bo enakovredno podpiral temeljne, teoretične in aplikativne raziskave in projekte ter njihovo kakovost presojal ob upoštevanju posebnosti posameznih disciplin. To bo naslavljal preko

- spodbujanja vrhunskih znanstvenih objav in raziskav z jasnim mednarodnim učinkom;
- uspešnega pridobivanja nacionalnih in mednarodnih raziskovalnih projektov, vključno z najzahtevnejšimi evropskimi shemami;
- razvoja raziskovalnih programov ter zagotavljanja vrhunske visokotehnološke opreme in infrastrukture za ambiciozne raziskave in znanstvene preboje;
- metodološko utemeljenega razvoja in evalvacije preventivnih in intervencijskih pristopov, ki zagotavljajo empirično preverjeno podlago za prakso;
- etično občutljivega raziskovanja na zahtevnih in ranljivih področjih, z zaščito udeležencev in raziskovalcev;
- doslednega uveljavljanja raziskovalne integritete, odprte znanosti, kakovostnega upravljanja raziskovalnih podatkov ter odgovorne rabe umetne inteligence in drugih novih tehnologij;
- podpore nastajanju prebojnih raziskovalnih smeri, ki lahko vodijo do novih mednarodno prepoznavnih raziskovalnih niš.

2. Razvoj raziskovalnih področij in interdisciplinarno sodelovanje

UP IAM bo krepil samostojen razvoj svojih raziskovalnih področij in njihove mednarodne znanstvene povezave. Raznolikost raziskovalnih kultur in metod omogoča tudi sodelovanje med področji, ki ga bo inštitut podpiral tam, kjer izhaja iz raziskovalnih vprašanj in interesov raziskovalcev. To se bo odražalo skozi

- podporo razvoju teorij, metod in samostojnih raziskovalnih smeri znotraj posameznih disciplin;
- povezovanje matematike, podatkovnih in informacijskih znanosti, umetne inteligence ter računalniškega modeliranja z drugimi področji raziskovanja;
- razvoj skupnih raziskav med področji telesnega zdravja, duševnega zdravja, blagostanja posameznika, ergonomije in digitalnih tehnologij;
- povezovanje znanstvenega računanja, modeliranja in podatkovnih metod z raziskavami materialov, trajnostne gradnje in grajenega okolja;
- spodbujanje skupnih projektnih prijav, raziskovalnih seminarjev, doktorskih tem in infrastrukturnih pobud med oddelki in centri;
- ustvarjanje novih raziskovalnih smeri tam, kjer lahko kombinacija kompetenc UP IAM prinese izrazito dodano vrednost.

3. Ljudje in spodbudno raziskovalno okolje

Dolgoročna odličnost inštituta je odvisna od ljudi. UP IAM bo razvijal okolje, ki omogoča raziskovalno ambicioznost, strokovni razvoj, mednarodno mobilnost in stabilne raziskovalne kariere. Inštitut se bo zavzemal za

- dobro delovno okolje, ki omogoča relevantno strokovno, znanstveno in osebnostno rast vseh zaposlenih;
- sistematično vključevanje in mentoriranje mladih raziskovalcev, doktorskih študentov in podoktorskih raziskovalcev;
- privabljanje odličnih domačih in mednarodnih raziskovalcev ter ustvarjanje pogojev za njihovo dolgoročno vključevanje;

- spodbujanje mobilnosti, gostovanj in obiskov tujih raziskovalcev;
- krepitev strokovne in administrativne podpore raziskovalcem, da se lahko v največji meri osredotočijo na raziskovalno delo in razvoj novih idej;
- kulturo skrbi in podpore dobrobiti raziskovalcev, tudi tistih, ki delajo na čustveno zahtevnih temah.

4. Internacionalizacija in mednarodna prepoznavnost

UP IAM bo svojo prepoznavnost gradil predvsem skozi kakovost raziskav, strateška partnerstva in aktivno vlogo v evropskem in globalnem raziskovalnem prostoru. To se bo odražalo skozi

- aktivno vključevanje v evropske raziskovalne mreže, strateška partnerstva ter pobude Univerze na Primorskem, vključno z evropskim univerzitetnim prostorom;
- vodenje in soustvarjanje mednarodnih raziskovalnih konzorcijev ter krepitev sposobnosti za koordinacijo velikih projektov;
- organizacijo odmevnih mednarodnih konferenc, delavnic, poletnih šol in drugih znanstvenih dogodkov;
- spodbujanje mobilnosti raziskovalcev in mednarodnega kroženja znanja;
- strateško komuniciranje najpomembnejših raziskovalnih dosežkov in krepitev mednarodne prepoznavnosti UP IAM kot celote.

5. Inovacije in prenos znanja

UP IAM bo podpiral pretvarjanje znanstvenih spoznanj v rešitve, metode, tehnologije in prakse, ki ustvarjajo vrednost za gospodarstvo, javni sektor in družbo, kadar raziskovalni rezultati ponujajo možnosti za takšno uporabo, in sicer preko

- zgodnjega prepoznavanja rezultatov z inovacijskim, tehnološkim ali družbenim potencialom ter podpora njihovi valorizaciji;
- krepitve sodelovanja z gospodarstvom, javnimi ustanovami, lokalnim okoljem in nevladnimi organizacijami;
- razvoja aplikativnih raziskav, prototipov, digitalnih rešitev in drugih oblik prenosa znanja;
- podpore zaščiti intelektualne lastnine, podjetniškim pobudam in nastajanju novih razvojnih partnerstev, kadar je to smiselno;
- prenosa dokazno podprtih pristopov v prakso javnih sistemov (izobraževanja, zdravstva, socialnega varstva), vključno z usposabljanjem strokovnjakov in podporo pri uvajanju;
- priprave strokovnih podlag za oblikovanje politik na podlagi znanstvenih dokazov;
- uporabe kompetenc centrov in oddelkov UP IAM za učinkovitejši prenos raziskovalnih rezultatov v prakso.

6. Družbeni učinek in trajnostni razvoj

Raziskovalna odličnost UP IAM naj bo prepoznavna tudi po učinku na kakovost življenja, zdravje ljudi, družbeno povezanost, okolje in trajnostni razvoj. Inštitut bo naslavljal potrebe družbe na teh področjih in prepoznaval dolgoročni družbeni pomen temeljnih raziskav, ki širijo znanje, razvijajo znanstveno mišljenje in prispevajo k izobraževanju novih generacij. Zavzemal se bo za

- nadaljnji razvoj raziskav na področjih telesnega in duševnega zdravja, preprečevanja samomora in človekovega blagostanja ter prenos dokazano učinkovitih pristopov preprečevanja in ukrepanja v prakso;
- prispevek k trajnostni rabi virov, obnovljivim materialom, trajnostni gradnji in zdravemu grajenemu okolju;
- uporabo digitalnih tehnologij in podatkovnih pristopov za reševanje družbenih, javno-zdravstvenih in okoljskih izzivov;
- aktivno vključevanje v zeleni in digitalni prehod ter v razvoj odgovorne in na znanju temelječe družbe;
- promocijo znanosti, sodelovanje z lokalnim in širšim okoljem ter jasno komuniciranje družbene vrednosti raziskovanja;
- širitev in dolgoročno vzdrževanje medinstitucionalnih in medresornih partnerskih mrež na nacionalni in mednarodni ravni.

7. Vrhunska raziskovalna oprema in infrastruktura

UP IAM bo zagotavljal vrhunsko visokotehnološko raziskovalno opremo ter razvijal laboratorijsko, računsko in digitalno infrastrukturo, ki omogoča znanstvene preboje in mednarodno konkurenčne raziskave. Naložbe bo načrtoval glede na znanstvene cilje in potrebe posameznih področij.

- strateško načrtovanje nakupov in posodabljanja visokotehnološke opreme za najzahtevnejše raziskovalne naloge;
- zagotavljanje sredstev za vzdrževanje opreme, strokovno tehnično podporo in usposabljanje uporabnikov;
- razvoj zmogljive računske infrastrukture ter dostopa do specializirane programske opreme, podatkov in znanstvene literature za teoretično in eksperimentalno delo;
- urejanje dostopa do raziskovalne opreme in njene učinkovite souporabe znotraj inštituta ter s partnerji, kadar je to znanstveno in organizacijsko smiselno.